

отъ чувството на любовта и съгласието? Такива едни велики прѣдпрѣятія не сѫ дѣло само на едно лице, не сѫ за двама или трима, тука сѫ изиска сѫдѣйствието на много дѣнтели; являва се нужда да ся съставяятъ компаніи, които съ взаимното съдѣйствиѣ на своите членове, да възтържествуватъ надъ появилитѣ ся противности и да сполучатъ, щото предпретото имъ велико дѣло да ся увѣнчае съсъ желаенійгъ благополученъ успѣхъ.

Но нѣка оставимъ другытѣ пароди на страна и да обѣрнемъ вниманието си върху пашійтъ народъ. Що бѣха Бѣлгаритѣ прѣди 40 — 50 години? Имахъ ли съзнаніе поне колко годѣ за своята народностъ? Дохаждаше ли вѣкому на умъ да помысли за общо-полезно вѣкое народно дѣло? Фанаріотската лукава политика като не ся задоволяваше само да ги държи подъ властъта си, да ги дои и съблача, употребяваше всичкитѣ си прѣисподни ухищренія, за да съе помежду имъ всѣкакви раздори и несъгласія да не бѣи вѣкакъ да дойдатъ въ съгласие и оцѣпятъ жалостното положеніе, въ което ся намиратъ. Слѣдствието на такава една политика бѣха вкоренено помежду имъ на взаимна недовѣрчивостъ; упадваніе и по тѣйдѣ и съвѣршенно изгубуваніе на народното чувство; всѣкій мысляше само за себе си, а счастіето си полагаше повече въ това, какъ по искусно да ся лъсти и да ся сили колкото е възможно да бѫде по наблизо до своите нравственни губители и притеснители. А стѣ такова едно нравствено разстлѣяне чудно ли е, че Бѣлгариятѣ достигна до такава апатія, щото съ равнодушіе гледаше да се тѣпче всичко, щото е народно; да ся гони матернѣйтъ языїкъ изъ църквиитѣ и училищата, а що е най-лошото и самъ да спомага на своето нравствено убийство, явленіе, което рѣдко ся є срѣщало и помежду най-отрицателитѣ и най-потъканитѣ народности. Но